

IZVJEŠĆE O PROVEDBI AKTIVNOSTI USPOSTAVA ARKOD SUSTAVA

Sustav za identifikaciju zemljišnih parcela – ARKOD, predstavlja bazu prostornih podataka svih poljoprivrednih površina i služi za administraciju, praćenje i kontrolu korištenja potpora vezanih uz površinu. Navedeni sustav definiran je na razini EU i obaveza je za sve zemlje članice. U ARKOD-u se koriste metode računalnog geografskog informacijskog sustava (GIS). On predstavlja grafičku evidenciju zemljišnih resursa poljoprivrednika te njihovih zahtjeva za plaćanje po površini, a element je Integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS-a) kojeg čine postupci nužni za pravilnu provedbu izravnih plaćanja. Uspostava ARKOD-a uvjet je za povlačenje sredstva iz europskih fondova za poljoprivredu i ruralni razvoj.

Tijekom pregovora s Europskom komisijom postavljena su mjerila za zatvaranje poglavlja 11. Poljoprivreda i ruralni razvoj, koja su se, između ostalog, odnosila i na pravovremenu uspostavu operativne Agencije za plaćanja i IAKS-a. U tom dijelu uspostava ARKOD-a predstavlja najznačajniju i najzahtjevniju aktivnost koja zahtjeva angažiranje znatnih financijskih i kadrovskih kapaciteta.

Početakom 2009. godine započela je uspostava Agencije za plaćanja kao institucije zadužene za provedbu EU izravnih plaćanja, mjera zajedničke organizacije tržišta te mjera ruralnog razvoja. Agencija za plaćanja osnovana je Zakonom o osnivanju Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju („Narodne novine“ br. 30/09.) kao javna ustanova radi operativne provedbe mjera tržišne i strukturne potpore u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Agencija za plaćanja odgovorna je za uspostavu i provedbu IAKS-a koji će služiti kao provedbeni i kontrolni mehanizam podrške za dodjelu državne potpore poljoprivrednicima. Vlada Republike Hrvatske je 11. veljače 2010. godine usvojila Provedbeni plan uspostave Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju i Integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS-a) u Republici Hrvatskoj, kojim su definirane aktivnosti, potrebni resursi i dinamika provedbe. Temeljem Provedbenog plana pripremljen je detaljni provedbeni plan uspostave ARKOD sustava.

Tijekom 2009. i 2010. provedena je i Informativna kampanja o ARKOD sustavu s ciljem poticanja poljoprivrednika na aktivno sudjelovanje u projektu te upoznavanja sa novim sustavom potpora. Kampanja se sastojala od terenskih konferencija za medije u županijama te reklamnih spotova koji su se tijekom 16 tjedana emitirali na nacionalnoj televiziji i radio mrežama.

Proces registracije poljoprivrednih parcela u ARKOD sustav odvijao se u regionalnim uredima Agencije za plaćanja u županijama, te regionalnim uredima Hrvatske

poljoprivredne agencije i Hrvatske poljoprivredne komore. U procesu registracije sudjelovalo je 560 djelatnika koji su prethodno educirani za korištenje ARKOD grafičke aplikacije.

Interni sustav za kontrolu kvalitete ARKOD podataka razvijen je tijekom 2010., a njime se osigurava visoka razina kvalitete podataka u sustavu, te se obavlja kontrola na terenu izmjerom pomoću GPS uređaja.

ARKOD sustav u RH uspostavljen je na temelju Digitalnih ortofoto karata (DOF5) u mjerilu 1:5.000, koje služe kao podloga za interpretaciju i određivanje površina poljoprivrednog zemljišta poljoprivrednih gospodarstava.

ARKOD sustav uključuje i ostale prostorne podloge korištene tijekom provedbe sustava, a to su:

- Digitalni katastarski planovi (DKP), koji služe kao kontrolni podaci kod interpretacije zemljišta na DOF-ovima, te kao veza s Upisnikom poljoprivrednih gospodarstava u kojem postoje alfanumerički podaci katastarskih čestica;
- Digitalni model reljefa (DMR), čiji podaci su nužni za definiranje pojedinih atributnih podataka (npr. određivanje nagiba pojedinih poljoprivrednih površina, određivanje nadmorske visine, određivanje područja s težim uvjetima gospodarenja, itd.);
- Topografske karte (TK25), koje služe kao dodatni podaci tijekom postupka digitalizacije te za bolju orijentaciju i snalaženje u prostoru na DOF-ovima;
- Podaci iz Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ), koji sadrži informacije o granicama županija, općina i gradova te katastarskih općina, a potrebni su za logističku podršku i organizaciju uspostave i održavanja sustava.

ARKOD sustav će služiti i kao grafička podrška ostalim upisnicima te sustavima koji se povezuju sa poljoprivrednim površinama. Neki od navedenih sustava su: ekološka i integrirana poljoprivreda, minsko sumnjiva područja, NATURA 2000, vinogradarski registar i slično.

Za inicijalnu uspostavu ARKOD sustava, u razdoblju od 2007.- 2009., utrošeno je približno 120 milijuna kuna, od čega je dio financiran sredstvima državnog proračuna RH (približno 70 milijuna kuna) za nabavu potrebne opreme i uspostavu informacijsko-komunikacijske infrastrukture, zapošljavanje, inicijalnu digitalizaciju, i sl. Oko 25 milijuna kuna osigurano je kreditom Svjetske banke, a sredstva su korištena uglavnom za nabavu potrebnih prostornih podloga (DOF, DKP) te za razvoj sustava kojim se provodi kontrola kvalitete ARKOD sustava. Kroz programe EU (CARDS, PHARE) također je osiguran dio potrebnih financijskih sredstava u približnom iznosu od 25 milijuna kuna.

Za uspostavu funkcionalne Agencije i IAKS sustava, pored gore navedenih sredstava koriste se i financijska sredstva (do kraja 2011. godine) iz IPA 2007 projekta u iznosu od 42 milijuna kuna.

Slijedom navedenog, uspostava ARKOD sustava od velike je važnosti za poljoprivredu Republike Hrvatske te je stoga predviđena kao jedna od aktivnosti u Programu gospodarskog oporavka Republike Hrvatske. ARKOD sustav omogućiti će i efikasnije korištenje i upravljanje privatnim, ali i državnim poljoprivrednim zemljištem te uvelike smanjiti mogućnost zloraba s poljoprivrednim zemljištem.

Sukladno Planu provedbenih aktivnosti Programa gospodarskog oporavka, do konca prosinca 2010. završen je inicijalni upis poljoprivrednih gospodarstava u ARKOD sustav u svim županijama u RH.

Međutim, zbog potrebe održavanja visoke kvalitete podataka u sustavu, do ožujka 2011. obavljati će se ažuriranje podataka u ARKOD sustavu te će se omogućiti eventualni novi upisi.

U ARKOD sustavu do 19. siječnja 2011. registrirano je ukupno 185.000 poljoprivrednih gospodarstava, što je 95% od svih poljoprivrednih gospodarstava upisanih u Upisnik, odnosno evidentirano je ukupno 140.000 poljoprivrednih gospodarstava sa 1.200.000 ARKOD parcela ukupne površine od 920.000 ha.

Uspostavom ARKOD-a Republika Hrvatska dobila je informacijski sustav u kojem su sadržani stvarni podaci o poljoprivrednim površinama čitave RH, koji se koriste ne samo u administrativne svrhe obrade zahtjeva za potpore po površini, već za izradu analiza i podloga za donošenje odluka u procesu kreiranja i provedbe poljoprivredne politike i ruralnog razvoja.